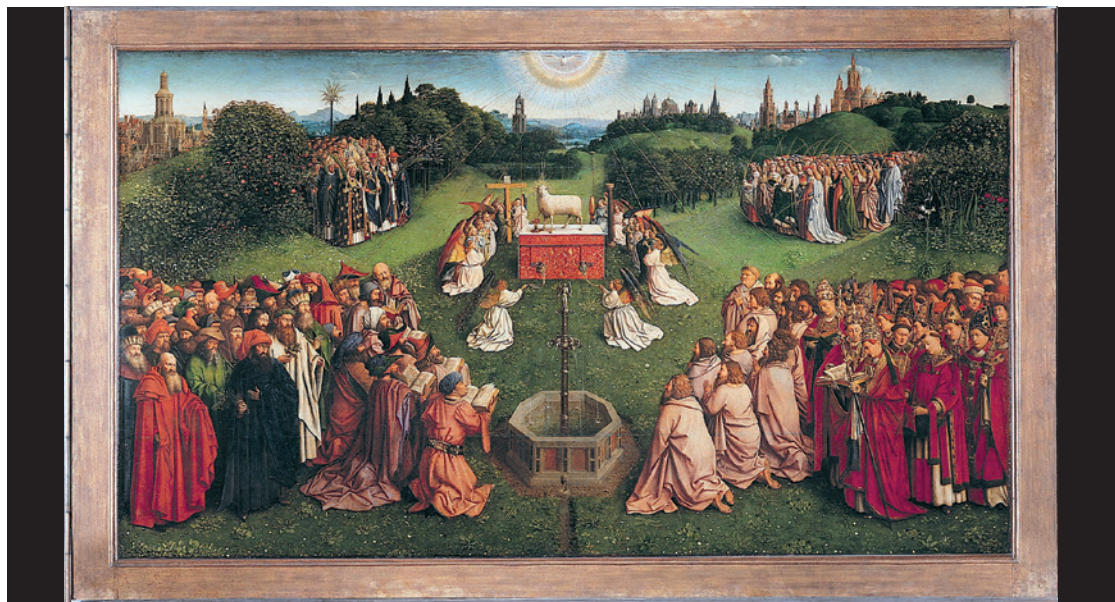

Het Lam van God

het schilderij van Jan van Eyck

Context en geschiedenis

Ik neem u mee naar het Brugge van 600 jaar geleden. In deze tijd was het een welvarende stad met een bloeiende economie. Het is in de geschiedenis een terugkerend fenomeen: als er welvaart is, investeren mensen in kunst. Dit gebeurde rond 1400 ook in Brugge. Deze stad was daarom een goede plek voor kunstenaars om er te wonen en werken, zoals de schilder Jan van Eyck. In de wereld van de schilderkunst vond er op dat moment een grote verandering plaats door het gebruik van olieverf. Jan van Eyck is één van de eerste schilders geweest die

hiermee schilderde. Door het gebruik van olieverf openden er zich plots heel wat perspectieven voor de schilders.

Met Jan van Eyck begon de periode van de 'Vlaamse Primitieven'. Er is niets primitiefs aan deze schilderijen maar ze worden zo genoemd omdat zij probeerden om mensen, planten en huisinrichtingen zo realistisch mogelijk weer te geven door gebruik van olieverf. Jan van Eyck was hier een ware meester in en had een enorm goed oog voor details. Als je nu oog in oog komt te staan met één van zijn schilderijen is het bijna niet te geloven dat de meeste van

deze werken al 600 jaar oud zijn. Voor mij is hij de beste schilder ooit die deze wereld heeft voortgebracht. In dit artikel wil ik inzoomen op één van de werken van Jan van Eyck: het wereldberoemde 'Lam van God'. Dit werk hangt in de St Baafskathedraal in Gent. De vorm van dit schilderij wordt een triptiek of retabel genoemd. Een triptiek bestaat uit verschillende kleine schilderijen. In het midden is een uitbeelding, met aan weerszijde twee zijluiken, die samen het middelste schilderij kunnen toesluiten. Bij het 'Lam van God' zie je als het gesloten is, twaalf kleinere schilderijen. Op twee

van deze schilderijen zijn de schenkers van het 'Lam van God' uitgebeeld. Als het triptiek geopend wordt zijn er eveneens twaalf schilderijen te zien. Op de bovenste rij schilderijen zijn o.a. Adam en Eva, musicerende engelen, Maria, Johannes de Doper en God de Vader (of Jezus als Koning) uitgebeeld. Op de onderste rij schilderijen is het Lam van God uitgebeeld met daarom heen groepen mensen die voor het Lam buigen, zoals de profeten, de koningen uit het Oude Testament, de Apostelen, heiligen en mensen uit de tijd van Jan van Eyck.

Het triptiek heeft vele avonturen overleefd zoals de beeldenstorm in 1566, een brand, oorlogen en verhuizingen. In de afgelopen eeuwen zijn delen van elkaar verwijderd geweest. Maar in het begin van de twintigste eeuw werden ze opnieuw bij elkaar gebracht. Een stuk uit het triptiek is in 1934 gestolen en tot nu toe niet teruggevonden. De rest van de 11 onderdelen zijn tot in de 21^e eeuw bewaard gebleven. En dit is uniek voor een triptiek van zo'n grote omvang. Dat al deze stukken bewaard zijn gebleven gedurende 600 jaar vertelt ook iets over de unieke kwaliteit die in de loop van de eeuwen door mensen is gezien en erkend.

Bijbelse context

Het Lam van God is het centrale punt in het triptiek. Het is een visioen uit Openbaringen 5 waar een beschrijving wordt

gegeven van een Lam, dat leeft, maar tegelijk is geslacht. In Openbaringen wordt beschreven dat mensen van over de wereld en alle andere schepselen neerbuigen neer voor dit Lam van God en ze geven Hem alle lof en eer die Hij toekomt. Op het triptiek staat Het Lam van God op een altaarstuk, waar in de katholieke traditie de priester de heilige communie uitvoert. Het bloed van het Lam loopt in de wijnbeker, waar mensen tijdens het avondmaal/communie uit drinken. Daarom gedenken mensen ook dat Jezus zijn bloed heeft gegeven om te betalen voor de zonde van de mensheid. Verder is er op het triptiek, voor het Lam van God, een fontein te zien. Deze verwijst naar de fontein van het leven, die genoemd wordt in Openbaringen 22.

Wat heeft dit schilderij ons te zeggen?

In de vele katholieke kerken in België zijn uitbeeldingen te vinden waar Jezus aan het kruis hangt. In de afgelopen eeuwen lag hier de nadruk op. Maar wij weten dat Jezus gestorven is maar ook opgestaan. Het Lam van God beeldt Jezus uit, staande als geslacht maar ook levend. De thematiek en de wijze waarop dit Lam is uitgebeeld op dit schilderij is uniek. Ik ken geen ander schilderij dat dit thema op deze wijze uitbeeldt. Het is trouwens een heel belangrijk thema want

**Ik geloof
dat God dit
schilderij
gespaard heeft
om mensen te
laten zien dat
de echte hoop
te vinden is in
Jezus alleen.**

het gaat over Jezus, die stierf voor de zonde, maar die ook is opgestaan. Dit schilderij heeft de tijd overleefd en doorstaan en vertelt de boodschap waar het in het leven echt om gaat: wij wachten op een toekomst waar Jezus Koning zal zijn en alle schepselen voor Hem zullen neerbuigen. In dit schilderij is een boodschap van de echte hoop verborgen.

Ik geloof dat God dit schilderij gespaard heeft om mensen in België of waar ook ter wereld te laten zien waar het leven in de toekomst echt om gaat en dat de echte hoop te vinden is in Jezus alleen.

Martin Turner